

حکم ازدواج زن شیعی با مرد سنی

حیدر حب الله

ترجمه: سعید نورا

سوال ۱: آیا ازدواج زن شیعه با مردی از اهل سنت جایز است؟

پاسخ: به نظر من ازدواج زن شیعه با فرد غیر مسلمان از فرقه های دیگر جایز است. مواعی که برای این حکم ارائه شده هیچ یک قابل استناد نیست. شاخص ترین این ادله عبارت اند از:

۱ - دعاوی اجماع، که حداقل بعد از احتمال مدرکی بودن با توجه به ادله ای که در ادامه می آید، حجت نخواهد بود بلکه تحقق چنین اجماعی با توجه به قول جمع کثیری از فقهای بزرگ به جواز، بسیار محل تردید است.

۲ - نصوصی که دلالت بر هم کفو بودن مرد مؤمن با زن مؤمن دارد و بالعکس، بدین معنا که غیر امامی هم کفو نیست در نتیجه این ازدواج صحیح نخواهد بود.

ارتباط این نصوص با معنای خاص ایمان به خصوص در عصر صدور آن یعنی دوران پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم قابل احراز نیست، افزون بر این که هم کفو بودن مؤمن برای زن، به این معنی نیت که ازدواج وی با غیر هم کفو به این معنی جایز نیست. از همین روست که این اخبار و روایات را مانعی از ازدواج مردم مسلمان با زن غیر مسلمان از اهل کتاب هرچند به صورت ازدواج موقت آنچنانکه جمع قابل توجهی از فقها به آن رفته اند، ندانسته اند. همچنین است نسبت به ازدواج مرد شیعی با زن از مذاهب دیگر.

۳ - ادعای کفر شخص مخالف در مذهب.

---

^۱ حیدر حب الله، إضاءات فی الفكر والدین والاجتماع ۲: سوال ۳۱۰.

این ادعای نادرستی است بلکه نصوص بر کفایت شهادتین در ترتیب آثار اسلام و نیز با تصریح به دو عنصر ارث و نکاح دلالت دارد.

۴ - آنچه دلالت بر ازدواج با کسی دارد که اخلاق و دین او پسندیده باشد.

این نشان از عدم انصراف از ازدواج با کسی است که اخلاق و دین او پسندیده است و دلالتی بر حرمت ازدواج با شخصی که دین او پسندیده نیست ندارد. چگونه اگر این استنباط صحیح بود، ازدواج با غیر از شخصی که اخلاق نیکو دارد حرام بود و حال آن که هیچ کسی به آن فتوا نداده است؟

۵ - منع ازدواج با کسی که زن تحت تأثیر او قرار می گیرد از قبیل شکاک.

این روایات به وضوح دلالت بر ارشادیت و عنوان ثانوی دارند اگر عدم تأثر احراز شود در این صورت ازدواج درست خواهد بود. افزون بر این که از این نهی در بعضی از موارد نمی توان نهی وضعی را که بیانگر فساد و بطلان نکاح باشد برداشت کرد بلکه بر فرض تمامیت آن ها تنها به بیانگر یک حکم تکلیفی هستند.

۶ - آنچه دلالت بر حرمت ازدواج با ناصبی دارد.

اما استناد به این دلیل، اخص از مدعی است چرا که دو مفهوم نصب و اختلاف در مذهب چنانکه در جای خود مورد تحقیق قرار گرفته است، مساوی نیستند. بلکه در برخی از خود روایات نکاح، با نهی از نکاح ناصبی و جواز نکاح مخالف، بین آنها فرق گذاشته شده است.

۷ - چند روایات بسیار اندک که حاکی از آن است که زن مؤمن نباید با مردی از مذاهب دیگر ازدواج کند.

این روایات از نظر سندی ضعیف است و با نصوص صحیح السندی که بر جواز نکاح دلالت می کند با ملاک قرار دادن شهادتین برای ازدواج و ارث در بین مسلمین منافات دارد و مفروض آن است که شهادتین در فرد مخالف در مذهب محقق است و دلیلی بر منع ازدواج وجود ندارد.

بر این اساس، آنچه صحیح است این است که ازدواج زن شیعی با غیر شیعه و بالعکس، به استثنای نواصب و کسانی که حکم به کفر آن ها شده است، به گفته بسیاری از فقها و اغلب

مراجع متأخرين و معاصرین اگر نگوییم همه، جایز است. مراجعی همچون سید محسن حکیم، سید خویی، سید محمد روحانی، شیخ فاضل لنکرانی و سید محمد حسین فضل الله، آقایان محمدصادق روحانی، شیخ آل محمد اسحاق. فیاض، شیخ وحید خراسانی، آقای گلپایانی، آقای خمینی، شیخ محمد امین زین الدین، آقای سیستانی، شیخ لطف الله صافی و دیگران.